

2017-03-28

Kompetensnämnden

Dnr. Kon 2017/37

Plan för fortsatt arbete med YH-utbildningar i Järfälla

Förslag till beslut

Kompetensförvaltningen föreslår att:

- 1 Kompetensnämnden godkänner kompetensförvaltningens plan för fortsatt arbete med YH-utbildningar i Järfälla.

Ärendet i korthet

I samband med koalitionen tillträde efter valet 2014 uppdrogs kompetensnämnden genom beslut i kommunfullmäktige (2014-12-15 § 215) att ”Kompetensnämnden ges i uppdrag att införa utvidgade och förstärkta former för vuxenutbildning, kompetensutveckling och kvalificerad yrkesutbildning”. Kompetensförvaltningen påbörjade med anledning av detta ett arbete under hösten 2016, med fokus på hur YH-utbildningar (tidigare kallat kvalificerad yrkesutbildning, KY) kan etableras i Järfälla.

Utifrån detta arbete bedömer förvaltningen att det finns goda möjligheter för Järfälla kommun att samla flera externa utförare av YH-utbildningar inom ett utbildningscenter. Utbildningscentret skulle vara en mötesplats där utbildningsanordnare och näringsliv kan få stöd i utbildnings- och kompetensfrågor kopplade till näringslivets utveckling. Att kunna matcha arbetsgivares behov med den arbetsmarknad som råder ger Järfälla ett både arbetsmarknads- och arbetstagarvänligt klimat till allas fördel. En del av detta bör ske i nära samarbete med Järfällas näringslivsbolag.

Kompetensförvaltningen presenterar en plan för fortsatt satsning för YH-utbildningar i Järfälla, där kommunen samordnar flera externa aktörer. För att ett fortsatt genomförande ska vara möjligt, måste ekonomiska medel säkerställas fr.o.m. år 2018.

Handlingar

- 1 Kompetensförvaltningens tjänsteskrivelse, 2017-03-28

Om YH-utbildningar

Yrkeshögskola (YH) är en eftergymnasial utbildningsform, med fokus på yrkesutövning. Utbildningen utgår ifrån näringslivets behov, och är därför ofta strukturerad utifrån en specifik yrkestitel. Ansökningar om att få bedriva YH-utbildning beviljas av MYH (Myndigheten för yrkeshögskolan). När en utförare beviljas en utbildning, så gäller beviljandet för 2-3 utbildningsstarter, varefter utföraren måste ansöka på nytt om att få bedriva utbildningen.

YH-marknaden domineras av privata anordnare och det är helt rimligt att tro att flera av dessa är intresserade av att etablera sig i Järfälla. Av ansökningarna kommer ungefär 70 % från privata utbildningsanordnare och 30 % från offentliga. Fördelningen i 2016 års ansökningsomgång var 73 % privata och 27 % offentliga. Av de 1 306 ansökningar som lämnades in i september 2016 beviljades 27 %, vilket motsvarar 351 utbildningar. I de fall MYH bedömer utbildningar som likvärdiga gör man en bedömning i vilken av utbildningarna som har bäst medfinansiering. Det betyder att företagen som är inblandade har bidragit med LIA-platser (lärande i arbete), föreläsningar, studiebesök och lokaler i olika utsträckning. Då får den ort som man anser bidragit mest också utbildningen. Här kan det vara intressant att veta att de stora privata aktörerna lämnar ofta in samma ansökningar på flera orter. Detta är även förklaring till att de privata aktörerna dominerar marknaden. En sak som ytterligare kan belysa svårigheten i att få YH-utbildning beviljad kan man hämta ur årets statistik; Endast 16 % av nya utbildningar blev beviljade och 48 % av de redan beviljade fick förlängning. Alla ansökningar som lämnades in i Järfälla var nya. MYH har inte medel till att bevilja fler.

En noggrann genomgång av ”Anvisningar för ansökan om att bedriva yrkeshögskoleutbildning” visar på flera viktiga nyheter. Två exempel är:

- Att det ska kunna beviljas fler starter på varje ansökan (upp till fem).
- Att det till varje ansökan behöver lämnas in en avsiktsförklaring med deltagande företag innan ansökan formuleras.

Detta betyder att de företag som är intresserade av att en viss utbildning skall bedrivas måste erbjuda eleverna LIA-platser samt formulera ett tydligt anställningsbehov av dessa när de avslutat utbildningen. Här kan det vara värt att nämna att det måste vara flera företag som skriver på avsiktsförklaringen. Det räcker inte med ett jättestort.

MYH har även kommit med fler nyheter kring förkunskapskrav till yrkeshögskolan detta formuleras i ”Enhetliga förkunskapskrav för yrkeshögskolan”. Myndigheten vill att, i princip till alla yrkeshögskoleutbildningar, ska man vara kvalificerad med en skandinavisk gymnasieexamen. Det får göras undantag i vissa fall kring förkunskapskraven och då oftast tillägg till den skandinaviska gymnasieutbildningen. Detta kan tolkas som en arbetsmarknadsåtgärd då man vill att fler med en gymnasieutbildning ska vara kvalificerade för en yrkeshögskoleutbildning. Här

kommer studie- och yrkesvägledningen att få en intressant uppgift, då ungdomar kan komma direkt från gymnasiet in på en YH-utbildning. Detta har knappast varit möjligt tidigare. Enligt statistik från MYH har medelåldern på deltagarna de senaste åren stigit upp till 30,9 år. Det förklaras med att det ofta krävts arbetslivserfarenhet utöver gymnasieutbildning, och detta vill myndigheten motverka. Det innebär en stor omläggning och syftar till att få ned medelåldern och då kanske få betydelse för den del av arbetsmarkanden som utgörs av unga personer.

I ett annat dokument från myndigheten formulerar man även en möjlighet att starta fristående kurser med en något förenklad ansökan (se ”Fristående kurs inom yrkeshögskolan”). I anvisningarna kan man även hitta nyheten att man kan anordna preparandkurser innan eller i någon mån inom ramen för yrkeshögskolan. Även detta syftar till att göra målgruppen större, och även inkludera unga vuxna.

Analys

Ett gott stöd i analysen har varit Länsstyrelsens rapport ”Stockholm 2025 en utbildnings- och arbetsmarknadsprognos”, samt i någon mån även Svenskt näringslivs rapport ”Ett utmanat Sverige”.

Kompetensförvaltningen har sedan september månad arbetat med att identifiera möjliga områden att söka YH-utbildning/ar. Förvaltningens utvecklingsledare har i sitt arbete börjat med att sondera möjligheter där kommunala verksamheter kan vara aktiva inom utbildningarna samt se ett behov av arbetskraft.

Vård och omsorg skulle kunna vara ett område, men där blir bedömningen av att försörjningen till detta område i första hand utgörs av gymnasial utbildning alternativt högskola/universitet. Här identifierar Länsstyrelsen stora brister fram till 2025. Ett tänkbart område att fokusera på.

Transport och VVS-området kommer att stå inför en rejäl arbetskraftbrist men dessa områden bör i första hand försörjas genom gymnasiala utbildningar. Bussbranschen efterfrågar och stödjer utbildningen ”Busstekniker” och tycker själva att den borde passa i Järfälla. Här kommer minst en ansökan att lämnas in.

Området pedagogik är även det ett bristområde på några års sikt, men dessa bör lärarhögskolorna utbilda. Ett begrepp som börjar dyka upp allt mer i den pedagogiska diskussionen är lärarassistenter som jobbar i klassrummet och frigör tid från läraren som då kan hantera fler elever. Möjligen kan detta till viss del råda bot på den stundande bristen på behöriga lärare. Här kommer diskussioner att föras om hur/om man kan formulera en sådan ansökan.

Inom byggbranschen finns det flera tänkbara utbildningar som skulle kunna vara YH-utbildningar.

Vid en genomgång av pågående och ansökta YH-utbildningar kan man spåra en viss kantring av IT-utbildningarna, där fokus ligger på mjukvaruaspekterna. Därför kan man tänka sig en annan infallsvinkel, med fokus på hårdvara.

Driftstekniker för fastighet, förvaltare/uthyrare och data/IT är tre områden som är tänkbara att påbörja ett ansökningsförfarande för. Här verkar det finnas ett riktigt behov och bedömningen är att det går att få stöd från flera företag. Den mest osäkra är driftstekniker för fastighet, eftersom det är erkänt svårt att rekrytera deltagare till dessa särskilt i tider då arbetsmarknaden är god. Utvecklingsledaren har träffat flera utbildningsansvariga för YH-utbildningar inom detta område i andra delar av landet och dessa vittnar om svårigheter att fylla sina platser. Denna utveckling har varit tydlig i takt med att arbetslösheten sjunker.

Inriktning i Järfälla

Kompetensförvaltningen har tittat på en modell som håller på att byggas upp i Eskilstuna, där tre utbildningsmäklare har projektanställts i ett treårigt projekt. De formulerar det så här; ”YH-center kan ses som en funktion där ett antal utbildningsmäklare arbetar som processtöd åt utbildningsanordnare och arbetsgivare i ansökningsarbetet av nya eftergymnasiala yrkeshögskoleutbildningar. Utbildningsmäklarna ska genom kartläggningar fånga upp vilka behov av anpassade yrkesutbildningar som finns bland arbetsgivarna” (hämtat från ”Summering av förstudie Projekt YH-center”). I Eskilstuna har man valt att lägga det i sitt ”Science park” och i deras närhet ligger också vuxenutbildningen.

Avsikten är alltså att skapa ett utbildningscenter där olika utförare tillhandahåller YH-utbildningar i samverkan med vuxenutbildning, högskola och näringsliv. Utbildningscentret ska vara en mötesplats där utbildningsanordnare och näringsliv kan få stöd i utbildnings- och kompetensfrågor kopplade till näringslivet. Det är även möjligt att gymnasieskolan blir en viktig aktör i sammanhanget.

Om kompetensnämnden beslutar sig för att påbörja satsningen, så är syftet under perioden att fler YH-utbildningar ska starta i Järfälla. Ett rimligt mål vore två ytterligare utbildningar per år.

Utvecklingsledaren ska identifiera, söka stöd för samt vara behjälplig med formulering av ansökan. I de fall det handlar om yrkesutbildning på gymnasial nivå ska den informationen lämnas över till vuxenutbildningen. Utvecklingsledaren ska efter en noggrann omvärldsanalys stötta ett ansökningsförfarande.

Möjligheten att kunna komplettera sin utbildning eller karriärväxla kommer att bli allt viktigare i framtiden. Att kunna matcha arbetsgivares behov med den arbetsmarknad som råder ger Järfälla ett både arbetsmarknads- och arbetstagarvänligt klimat till allas fördel. En del av detta bör ske i nära samarbete med Järfällas näringslivsbolag.

Barnkonsekvensanalys

Kompetensförvaltningen bedömer att de nya reglerna från MYH kommer att påverka unga vuxna, vilket även skulle innebära att denna grupp påverkas positivt av Järfälla kommuns satsning på YH-utbildningar.

Ekonomiska överväganden

Under år 2017 finansierar kompetensförvaltningen utvecklingssatsningen, enligt följande tabell. För att ett fortsatt genomförande ska vara möjligt, måste ekonomiska medel säkerställas fr.o.m. år 2018. Efter år 2020 bör satsningen utvärderas, för eventuell etablering i löpande verksamhet.

Tkr	Kostnad 2017	2018	2019	2020
Personalkostnader	980	980	1540	1550
Lokalhyra	50	50	100	100
Teknisk utrustning	15	15	30	30
Övriga driftkostnader	30	30	40	40
Summa	1 075	1 075	1 710	1 720

Värt att observera är att det finnas ett behov personalförstärkning fr.o.m. år 2019, under förutsättning att fler utbildningar etableras i Järfälla. Denna uppskalning förväntas ge ökade kostnader på samtliga budgetposter.

Sammanfattning

Kompetensförvaltningens samlade bedömning är att det finns goda möjligheter för Järfälla kommun att samla flera externa utförare av YH-utbildningar inom ett utbildningscenter. Utbildningscentret skulle vara en mötesplats där utbildningsanordnare och näringsliv kan få stöd i utbildnings- och kompetensfrågor kopplade till näringslivets utveckling. Att kunna matcha arbetsgivares behov med den arbetsmarknad som råder ger Järfälla ett både arbetsmarknads- och arbetstagarvänligt klimat till allas fördel. En del av detta bör ske i nära samarbete med Järfällas näringslivsbolag.

Kompetensförvaltningen presenterar en plan för fortsatt satsning för YH-utbildningar i Järfälla, där kommunen samordnar flera externa aktörer. För att ett fortsatt genomförande ska vara möjligt, måste ekonomiska medel säkerställas fr.o.m. år 2018.

.....
Annika Ramsell,
utbildnings- och arbetsmarknadsdirektör

.....
Per Eklind,
utvecklingsledare

Expedieras

Kommunstyrelsen